

Kvalitetsrapport

Kolarbyområdet, läsåret 2023/2024

Innehållsförteckning

Organisation.....	3
Ekonomiska konsekvenser.....	3
Verksamhetens förutsättningar	4
Personal.....	4
Lärarnas utbildning.....	4
Personaltäthet.....	4
Övrig personal.....	5
Påverkansfaktorer	5
Materiella resurser.....	7
Årets händelser	7
Resultat.....	8
Analys	9
Framtiden	10

Organisation

Kolarbyområdets förskolor består av tre förskoleenheter med totalt 10 avdelningar fördelat på fyra lokaler;

Humlan

Fem avdelningar, fördelat på två avdelningar med barn 1-2 år, två avdelningar med barn 3-4 år och en avdelning med barn 5-6 år.

Raketen

Tre avdelningar, fördelat på en avdelning med barn 1-3 år och två avdelningar med barn 3-6 år.

Vilhelmina

Två avdelningar med barn 1-5 år.

Kolarbyområdets systematiska kvalitetsarbete följer skollag och läroplan. Förskoleavdelningarna på området använder sig av en arbetsplan som beskriver hur undervisningen inom kärnverksamheten och det systematiska kvalitetsarbetet genomförs och utvecklas på avdelningarna. Innehållet i dokumenten beskriver vilka strategier, fokusmål och prioriteringar respektive avdelning arbetar med. Kontinuerliga utvärderingar om arbetets innehåll, resultat och utveckling dokumenteras i arbetsplanen och det systematiska kvalitetsarbetet under läsåret. Utöver det sker en mer omfattande analys av verksamheten 1 gång per år och avdelning, i maj månad. Där framgångsfaktorer och utvecklingsområden framkommer. Områdesövergripande kvalitetsrapport för läsåret upprättas 1 gång per år av rektor. Underlaget för rektors kvalitetsrapport är förskoleavdelningarnas arbete med det systematiska kvalitetsarbetet.

Ekonomiska konsekvenser

Kolarbyområdet har en budget i balans fram till och med vårterminen 2024. Barnantalet sjunker dock även inom Kolarbyområdet och det kommer framöver att medföra ekonomiska förändringar. Under det gångna året har ingen förändring i antalet förskolor eller avdelningar behövt göras i området.

Förbrukningsbudgeten ligger på samma nivå som för 6 år sedan. De kostnadsökningar som tillkommit med de allmänna prishöjningarna, gör att verksamheten är noggrann med på vilka grunder inköp görs. Minskningen av barnantalet skulle kunna innebära att förbrukningsmedel räcker lite längre än föregående året. Så är inte fallet då inköpskostnaderna har blivit högre.

Verksamhetens förutsättningar

Barn

Antal barn inskrivna i verksamhet läsåret 2023/2024

Antal barn inskrivna på området under höstterminen 2023	155
Antal barn inskrivna på området under vårterminen 2024	159

Personal

Lärarnas utbildning

Förskoleavdelningens mål är att ha 2 förskollärare och en barnskötare per avdelning.

Kolarbyområdet:

Förskoleenheterna sammantaget	Personalkategori	Antal i dagsläget/enligt mål
	Förskollärare	11/20
	Barnskötare	19/10
Förskolan Humlan	Förskollärare	3
	Barnskötare	9
Förskolan Raketen	Förskollärare	5
	Barnskötare	4
Förskolan Vilhelmina	Förskollärare	2
	Barnskötare	4
Förskolan Vitmåla	Förskollärare	1
	Barnskötare	2

Förskoleavdelningens mål med två förskollärare per avdelning uppnås inte inom Kolarbyområdets förskolor. Området har fem barnskötare som utbildar sig till förskollärare, varav en blev klar i januari 2024 och en blir klar juli 2025. Övriga tre har två eller flera år kvar.

Personaltäthet

Nedan redovisade uppgifter hämtas 15 september och 15 maj varje år. I tabellen redovisas Vitmåla singelavdelning separat men hör till Humlans förskola.

Antal inskrivna barn per årsarbetare

Förskola	HT 2022	VT 2023	HT 2023	VT 2024
Humlan	4,9	5,5	4,8	5,1
Raketen	4,8	5,8	4,7	5,0
Vilhelmina	5,8	6,1	5,8	5,8
Vitmåla (singel)	7,3	6,0	6,3	5,6

Övrig personal

Området har tillgång till

Specialpedagog	50 procent
Administratör	25 procent
Socialpedagog	100 procent från april 2024 till december 2024
Vikarier i pool	2 med 100 procent inom budget. 1 med 100 procent utan budget
Modersmålstödjare	2 med 100 procent anställning med kompetens inom arabiska och somaliska språket. Dessa stödjer områdets samtliga 10 avdelningar.
Resurspersonal	1 med 0,75 tjänst anställd via resursen. 1 med 0,62 tjänst belastar områdets egen budget.
Språkassistenter	Vid behov tas dessa in som stöd. Dessa är bokningsbara via bemanningen.
Måltidspersonal	50 procent på Vilhelmina sköts av kostservice personal, vilket innebär att förskolepersonalen sköter frukost och mellanmål. 100 procent på Raketen sköts av kostservice personal. 100 procent på Humlan sköts av kostservice personal. 50 procent på Vitmåla sköts av kostservice personal, vilket innebär att förskolepersonal sköter frukost och mellanmål.
Lokalvårdare	Sköts av NVK:s städpersonal.

Påverkansfaktorer

Kolarbyområdets förskolor ligger i den norra delen av Fagerstas centralort, det området där det bor flest flerspråkiga familjer. Majoriteten av dessa är inte nyanlända familjer, utan familjer som bott i Sverige något år. I området är arbetslösheten hög och utbildningsnivån låg.

Vårdnadshavarnas förväntningar på barnen är högt ställda när de börjar skolan. Många ser inte förskolan som utbildning, utan en praktisk barnomsorg. Attityden till förskolan håller dock på att förändras.

På Kolarbyområdets förskolor har många av barnen inte bara språkliga hinder utan även sociala. Det är inte lätt att lära sig de sociala lek- och spelreglerna som finns i förskolan om man inte kontinuerligt är på plats för att öva. Ofta byter barnet också förskola upp till tre gånger inom samma område under sin förskoletid, vilket påverkar barnens utbildning. Varje läsår, eller ibland mitt i terminen, sker det byten av förskola vilket innebär att barnet börjar om med en ny barngrupp och nya medarbetare. Orsaken till att vårdnadshavarna byter så ofta är inte att de och barnen inte trivs, utan närheten till hemmet. Förskolan arbetar efter närhetsprincipen vid placering av barnen, men många gånger räcker inte platserna till på den förskola som är närmast hemmet.

Kolarbyområdets samtliga förskolor	Antal språk
	15 olika språk (talas av flest barn)

Humlan förskola inkl. vitmåla	12 (Arabiska, Tigrinja och Somali)
Raketen förskola	8 (Arabiska, Somali och kurdiska.)
Vilhelmina förskola	5 (Tigrinja, arabiska och somaliska)

Kolarbyområdet har arbetat vidare med att öka vårdnadshavarnas förståelse för förskolans verksamhet och dennas betydelse för barnen. Verksamheten har lyckats behålla en hög närvaro av områdets vårdnadshavare på områdets föräldraråd. Informationen har mer och mer gått över till att handla om förskolan, vad som görs inom verksamheten och vad som förväntas av vårdnadshavarna. Dessutom efterfrågas vårdnadshavarnas förväntningar på verksamheten. Föräldrarådet är ett forum för att ställa frågor och delge varandra goda råd.

Medarbetarna har kämpat med att få vårdnadshavarna att komma till utvecklingssamtalen. Under det gångna läsåret närvaron vid samtalen ökat från 97 procent till att alla vårdnadshavare har deltagit i minst ett samtal utvecklingssamtal, inskolningssamtal, eller uppföljningssamtal under vårterminen. Detta är glädjande och också ett kvitto på att medarbetarnas arbete fungerar. Vårdnadshavarna har förstått hur viktiga samtalen är och vilken möjlighet det är att få information om hur barnen utvecklas i verksamheten.

Under året håller rektor ett möte för nya vårdnadshavare varje höst och vår. Vid mötet ges en genomgång av förskolans uppdrag och praktiska saker som man som förstagångsvårdnadshavare i förskolan behöver veta. Rektor informerar om vikten av att inte byta förskola under förskoletiden, om vikten av att delta på utvecklingssamtalen och om att vårdnadshavarna delge medarbetarna tankar, funderingar eller klagomål. Vårdnadshavarna kan självklart alltid vända sig till rektor vid behov.

Kolarbyområdet har fortsatt två extra modersmålstödjare. Många vårdnadshavare och medarbetare lyfter vikten av modersmålet. Tigrinja är ett språk där behovet av mer språkstöd för barnen finns på området. Idag sker modersmålstödet på barnets egen avdelning då området idag har många utbildade medarbetare med arabiska som modersmål. En personal stödjer 10 avdelningar i Somaliska. För Tigrinja finns inget stöd i dagsläget.

Behovet av språkträning i svenska är stort på Kolarbyområdet och verksamheten har hela tiden haft möjlighet att utöka barnens tid på förskolan genom att lägga in mertid. Under det gångna läsåret har pedagogerna lagt till totalt 97 timmar mertid i veckan till barnen. Det är dock inte alla barn som behöver mertid. Mertiden är till för att hjälpa barnen att tillgodogöra sig undervisningen, det svenskaspråket samt träna lek- och spelregler i samklang med språkträningen.

Verksamheten fortsätter kämpa med att få till kontakter med myndigheter och vårdnadshavare. När barnen har behov av logoped, BUP (barn- och ungdomspsykiatri), HAB (habiliteringen), MTI (mottagning för tidiga insatser) eller annan kontakt så är det inte självklart att allt fungerar. Personalen uppmuntrar vårdnadshavare att närvara på de mötestider som tilldelats och att den information som delges på mötet ska komma förskolan till del. Tyvärr informeras förskolan ofta

sent om att barn behöver en särskild form av stöd. De kan vara information som vårdnadshavare fått men kanske inte förstått innebörden av eller som vårdnadshavarna inte vill att förskolan ska ta del av. Konsekvensen blir att förskolans uppdrag med att särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer stöd, stimulans eller särskilt stöd blir svårt att utföra. De professionellas kunskaper om barnets behov och förslag på hur stöd kan ges blir utfört men det blir fördröjt.

Materiella resurser

Kolarbyområdets materiella resurser inom förskolan gällande IT-utrustning är bra och har uppdaterats under läsåret. IT-service genomförde en förändring under vårterminen som medförde utmaningar för verksamheten. Det är önskvärt att de förändringar som planeras och genomförs är förankrat med berörda, bland annat för att undvika att undervisningstiden blir lidande.

Materiella resurser i form av pedagogisk materiel som finns på samtliga Fagerstas förskolor finns också på Kolarbyområdets förskolor. Förskolorna på Kolarbyområdet har behov av mer materiel för undervisning av flerspråkiga barn. Verksamheten har inte fått tilldelning av medel för att kunna göra större inköp av stödmaterial till undervisningen under det gångna läsåret. Dock har nödvändigt material prioriterats.

Årets händelser

Den tilltänkta 3-åriga utbildningssatsningen *Mångfaldens förskola* har startat och är en bra och djupgående utbildning för medarbetarna och rektor. Utbildningen tar mycket tid men ger också en förståelse och kunskap om förhållningssätt i undervisningen som direkt kan användas i verksamheten.

Det språk- och kunskapsutvecklande arbetssättet (SKUA) har fortsatt att implementeras av SKUA-utvecklaren under läsåret. Under läsåret har en minskning från 20 till 10 procent SKUA-utvecklare skett inom området. Med ett komprimerat schema har denna ändå kunnat använda en 6-timmars dag per vecka på avdelningarna inom Kolarbyområdet. Gemensamma utbildningstillfällen i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för nya medarbetare har ej kunnat genomföras.

TAKK-utbildning (tecken som alternativ kommunikation) på grundnivå har delvis genomförts. Specialpedagogerna genomför utbildningen med nya medarbetare och det är av vikt att hålla en grundkompetens hos medarbetarna i TAKK.

TMO-utbildningen (traumamedveten omsorg) har fortsatt på Kolarbyområdet. De medarbetare som är TMO-ambassadörer utvecklar och driver arbetet vidare på förskolorna tillsammans med rektor. TMO-nätverket mellan kommunens förskolor har kommit igång och en TMO-ambassadör från Kolarbyområdet har uppdraget att hålla nätverket igång.

Nytt för läsåret är att Kolarbyområdet har haft tre förskollärare som har deltagit i en forskningsstudie utförd av en doktorand på Örebro universitet inom området *Kunskapsrelaterat språkande* på en mer avancerad nivå.

Årliga utbildningar i hjärt- och lungräddning och systematiskt brandskyddsarbete genomförs enligt rullande schema. Utbildningarna genomförs på plats.

Hjärt- och lungräddningens innehåll är för vuxna. Det finns ett behov av att utbilda i hjärt- och lungräddning för barn.

Från april månad har Kolarbyområdet haft tillgång till en socialpedagog. Det framkom med tydlighet i dialogen som genomfördes med förvaltningschef och verksamhetschef under höstterminen att behov av en person som stöttar och tar tag i de sociala bitarna tillsammans med medarbetare, specialpedagog, rektor och vårdnadshavare behövdes på området. Tjänsten finansieras genom medel från Tillväxtverket.

Resultat

Utbildningssatsningen *Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt* och *Mångfaldens förskola* har under året pågått och verksamheten har inte skyndat på utvecklingen utan djupdykt i innehållet. Diskussionerna har varit många och långa. Förhållningsätten hos medarbetarna förändras efter vägen som medarbetarna lär att tänka och agera på andra sätt än tidigare. Medarbetarnas tankar får en större bredd, förståelsen ökar och kvalitén i utbildningen som utför höjs.

I utvecklingsgruppen beslutas om vilka delar i *Mångfaldens förskola* som ska arbetas med och hur. Verksamheten hade i början av utbildningen svårigheter med att få medarbetare att läsa och skriva de läsloggar som är nödvändiga för reflektion och förståelse. Det ledde till att mertid avsattes till gemensamt läsande och skrivande av läsloggar på planeringstider. Utvärdering av om det har gett ett djupare resultat för medarbetarnas diskussioner är inte genomförd än. Det som redan syns är att flera har skrivit i sina loggar och att av det kan man tyda att diskussionerna har kommit igång djupare nu.

Under delar av varje APT-tillfälle har barnskötarens roll diskuterats. Förberedelse sker genom att läsa boken *Barnskötare: Att främja utveckling och lärande*. Syftet med detta har varit att visa på och lyfta betydelsen av barnskötarens roll och att olika yrken på förskolan bidrar till det kollegiala lärandet. Detta genom att belysa hur barnskötarens uppdrag ser ut jämfört med förskollärarens och betydelsen av det professionella förhållningsättet. Diskussionerna sker i blandade grupper med frågor från boken som stöd. Den enskilda medarbetarens planering skulle ha strukturerats upp för stöd så att alla vet vad som ska göras och av vem under läsåret. Detta har inte genomförts eftersom diskussionerna om yrkesrollerna har prioriterats, för att nästa läsår ta tag i planeringarna med innehåll, ansvar och struktur.

Forskningsstudien som genomförts av tre förskollärare under tre månader, januari till mars 2024, tillsammans med en doktorand från Örebro universitet har gett många tankar om hur personalen lär de små barnen de allra viktigaste orden, för att de sedan ska kunna ta till sig kunskapsrelaterat språkande på en mer avancerad nivå. Deltagarna i studien har arbetat systematiskt och efter en didaktisk modell som doktoranden har tagit fram. De tre deltagarna är en del av en större studie som genomförs med deltagare i både Sverige och Finland. Av forskningstiden framgår att verksamheten behöver hålla mer fokus på småbarnsavdelningarna på att lära barnen de dagliga orden, både att förstå men också att säga dem. Verksamheten har fått en bekräftelse på att höga förväntningar och undervisning på rätt nivå ger de språkliga framgångarna som önskas för barnen. Det kanske inte är tjugiga temaarbeten eller fina ord som är det viktigaste bland de små

barnen, utan de nödvändiga orden och det roliga i att lära sig och använda sig av det som man lärt sig som är det viktiga. De vuxna som arbetar med de yngsta barnen behöver verkligen känna att kärnverksamheten och dess innehåll är det absolut viktigaste och att innehållet är genomtänkt och kopplat till läroplanen och barnens nivå av språkkunskaper.

SKUA-utvecklaren har arbetat med de tre småbarnsavdelningar som funnits på området. Utvecklingen där har också kommit fram till att kärnverksamheten är det absolut viktigaste och att man planerar in, genomför och upprepar allt många gånger. Medarbetarna kan känna att det blir ensidigt, men det är nödvändigt för att barnen ska lära sig svenska språket tidigt för att kunna ta till sig allt som behövs för att klara sig i skolan framöver.

TMO-utbildningen har fortsatt framåt. Gruppen arbetar vidare med stöttning av varandra, utbyte av tips, idéer och tankar om hur personalen ska jobba vidare inom området men också i nätverket som finns inom förskoleområdena i Fagersta.

Socialpedagogen har inlett ett bra arbete. Eftersom verksamheten inte har haft tillgång till denna kompetens tidigare så har en omvärldsbevakning genomförts för att ta reda på hur andra kommuner har arbetat. Specialpedagogen, socialpedagogen och rektor har tillsammans lagt upp en uppgiftsfördelning. Arbetet påbörjades direkt i april och har sedan utvecklats efter vägen. I början var medarbetarna lite avvaktande på vad det innebar att ha stöd från en socialpedagog och det fanns en oro kring att vårdnadshavarna skulle koppla ihop befattningen med socialtjänsten. Utifrån förslag från socialpedagogen ändrades uppdraget, vilket innebar att socialpedagogen besökte varje avdelning på morgonen för att skapa sig relationer med vårdnadshavarna och medarbetarna. Arbetet fortsätter att utvecklas men det som redan syns är att socialpedagogen tar tag i de ärenden som annars ligger lite vid sidan av, till exempel frånvaron; varför alla barn inte kommer till förskolan och varför vissa barn har hög frånvaro med mera. När vårdnadshavare behöver stöd som inte de undervisande pedagogerna hinner ta tag i, tar socialpedagogen vid och stöttar vårdnadshavarna.

Analys

Förskolans uppdrag, att undervisa och utbilda, utvecklas allt eftersom medarbetarnas kunskaper inom *Mångfaldens förskola* fördjupas. När förståelsen ökar ändras också förhållningssättet till hur man bemöter och undervisar barnen. Det systematiska kvalitetsarbetet har fortsatt utvecklas och fördjupas ju mer avdelningarna arbetar med det.

Arbetet med att se helheten i barnens utveckling fortsätter. Resultaten från motorik-undervisningen visar vikten av att barnen får medveten träning.

Någon intern utbildning av *Den inkluderande förskola* har inte genomförts eftersom nya medarbetare inom området redan har deltagit i de interna utbildningarna som varit igång.

Några medarbetare som arbetar i vikariepoolen har valt att genomföra en utbildning inom *Mångfaldens förskola*.

Förskollärarens och barnskötarens roll är viktiga delar i de arbetslag som arbetar med undervisningen på förskolan. Det är viktigt att varje medarbetare känner sig sedd och hörd även om man inte alltid får som man vill. Verksamheten har arbetat mycket med barnskötarens roll inom förskolan på APT och i diskussionerna har allas uppdrag förtydligats. Detta ger också en ökad förståelse för varandras uppdrag men också en förståelse om vad man själv ska göra.

De hjälpmedel som förskolan har tillgång till är en stor och viktig del i undervisningen, till exempel att alla medarbetare kan TAKK för att kunna stödja de yngsta barnen samt också för barnen som inte har ett fungerande språk ännu.

Det har funnits tillfällen då fokus på uppdraget har tappats under året som gått och då blir inte resultaten så som det är tänkt. När tre av områdets förskollärare deltog i forskningen *Kunskapsrelaterat språkande* stod det klart att det kommuniceras alldeles för lite med de yngsta barnen. Hur detta ska gå till och vilken arbetsform som ska användas diskuteras med dessa tre, SKUA-utvecklaren och med småbarnsavdelningarna.

Framtiden

Under hösten kommer en egen utvecklingsgrupp för småbarnsavdelningarna på Kolarbyområdet att skapas. Detta för att ta tillvara den kunskap som erhållits och för att gemensamt driva en utveckling framåt så att barnen ska få till sig så mycket kommunikation och så många vardagliga ord som möjligt. Utvecklingsgruppen arbetar med de stora delarna och SKUA-utvecklaren stödjer avdelningarna i de fördjupande delarna; hur arbetet utförs för att verksamheten ska kunna utveckla barnens ordförråd men också förståelse och kommunikation så att de får en reel möjlighet att tidigt lära sig svenska.

Verksamheten kommer att fortsätta arbeta med *Mångfaldens förskola* och ska arbeta djupgående utan att skynda fram genom att läsa, lära och göra för att uppnå ett förhållningssätt som visar en djupare kunskap men också en undervisning som ger ett bredare utbud till barnens lärande, förmågor och tidigare kunskaper.

Verksamheten planerar att under hösten gå en fördjupad utbildning i TMO. Inom Kolarbyområdet finns idag 22 TMO-utbildade pedagoger. Arbetet har lett till en ökad förståelse och fördjupade tankar om orsaker. Idag utreds orsaker och vad som är verkan av orsaker. Tekniker med stöd av de tre pelarna används. Fördjupningen som ska genomföras under hösten 2024 kommer att handla om de tre pelarna.

Arbetet med förskollärare och barnskötarens olika uppdrag och samverkan som ska till för en god arbetsmiljö kommer att fortsätta under kommande läsår på områdets APT:n.

Arbetet med att utveckla socialpedagogens roll i förskolan kommer att fortgå. Ett studiebesök är inbokat under kommande höst till Petersbergs förskola för att träffa rektorer som har socialpedagoger i tjänst inom verksamheten, för att ta del av deras arbete. Verksamhetens socialpedagog har också kontakt med andra socialpedagoger för diskussioner och utveckling i yrket.

Utbildningsförvaltningens ekonomi och vad det kommer att betyda under det kommande året utgör ett orosmoment för verksamheten.

Fagersta, 2023-08-03

Eija Kastelli

Rektor